

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt

balra, hová a lap szellemi részét

illető közlemények intézendők.

Bérmintelen levelek csak ismert

kezekből fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Rényi Lipót könyvnyomdája, hová

a hirdetések, előfizetési pénzek és

kiadásra körtuli panaszok bérmentve

intézendők.

ALFÖLD
POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:

Videkre:

Egész évre 12 ft

Egész évre 14 ft

Fél évre 6 ft

Fél évre 7 ft

Negy. évre 3 ft

Negy. évre 3.50.

Hirdetmények díja:

6 hasábos petütor egyszeri hárde-

tésnél 6 kr. s minden következő

nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.

Nyilt-tér sora 15 kr.

Pest, augusztus 8.

(a.) Komoly napok, küzdelemteljes idők közelednek felénk. Állásunk mindenképp problematikus. Lesz s ha már egyszer a készülődések kerek megindult, ki sem tudhatja, hol fog megállni az. A jövő küzdelmeiben, a jövő munkáiban mindenki megkapja saját részét. Az országnak minden polgárára szüksége van s nincs a hazában testület, melynek vállára a jövő terhe nehezedni nem fog. Az országgyűlés mindkét házára, mindenik közjogi bizottságára nehéz feladatok megoldása vár s a nemzet minden bölcsességének, józanságának érvényesülnie kell, ha azt akarjuk, hogy nyugodtan tekinthessünk minden eshetőség elé.

Első sorban a delegáció azon testület, mely a monarchia politikájának irányt adni, a két szövetséges állam védelmi képességéről intézkedni, a szükséges pénzerőket a kormány rendelkezésére bocsátani közzetlel hivatva van. Mindenekelőtt ő fog dönteni a birodalom sorsa fölött, melynek jóléte, nyugalma, sőt existenciája nagyjából az itt hozandó határozatoktól függ. Ily komoly, ily valóban óriási feladat megoldására mulhatatlanul szükséges, hogy az egész nemzet, osztályainak minden árnyalata összeszedje minden bölcsességét s ily módon támogassa a közügyet.

A képviselőház utolsó hetében a nézetek e központosságát megtörtént s az aggodó nemzethez képviselőinek osztatlan egyetértése új reményt, új bátorságot öntött. Ha a veszély kisszerű pártküzdelmekbe merülve lep meg bennünket, úgy nincs földi hatalom, mely hazánkról a Democlas-kard lecsapását eltávolítsa. Ezt mindenki tudja. Az egyetértésben rejlik erőnk, gyöngye vesszőként hullunk szét nélküle. A képviselőház pártjainak közeledése egymáshoz a közös veszély idején annak jelöl vétett, hogy a válságos időben senki sem akarja magát kivonni, senki sem akarunk kizárni a reánk váró nagy munkabani részvételből.

A legközelebbi delegációválasztások azonban újlag visszaesést tanúsítanak a régi betegségre a túlságosan merev párt szembontba. A Deák-párt kizárólag saját kebeléből választja a delegáció tagjait s a pártok egyesülését a veszély pillanatában ismét illúzióssá tette az által, hogy a baloldalt kizárta a delegációból, noha kétségtelen, hogy e válságos időben a vezértagjai kések lettek volna a mandatum elfogadására. Roppant politikai hiba ez a képviselőház többségéről, s nekünk csak azt kell óhajtunk, hogy majdan gyászosan meg ne boszulja magát, mert bizony nem a Deák-párt, hanem a nemzet fogna szenvedni miatt.

Miért zárta ki a többség a kisebbséget a delegációból, erre plausibilis okot alig fog valaki találni. Igaz ugyan, hogy a baloldal vonakodása a tavali delegációba való lépésből, midőn azt mondá: a jobb oldal főtte, a jobb oldal egye meg — a mame-lukereg neheztelését megmagyarázza, de ez nem elegendő ok arra, hogy csupa boszuálási ösztönből ma a közügyet, a nemzetet, oly férfiak támogatásától megfossszuk, kiknek hazafiságát kétségbe nem vonta senki, kiknek érdemei s tehetségeinek — ámbár politikájuk némely alapelveivel egyet nem érthetünk — mindenkor igazságot szolgáltatunk.

Ma lejártak a béke nyugalmas napjai. Ma egy párt sem mondhatja, hacsak tehetetlenségét önmaga proclamálni nem akarja, „én nem veszek részt hazám legfontosabb ügyeinek intézésében, mert nem tartom helyesnek ama módot, melyet a törvény e tekintetben előír.” Ki a veszély pillanatában a módot és nem a célt, a formát és nem a lényegét vitatja, az maga írja alá politikai képtelenségének szegénységi bizonyítványát.

De ép oly hiba egy országos pártot, melynek hívei a hazában milliókat

tesznek, a közreműködésből, habár jog-szerű módon kirekeszteni. Hol életérdekeink megóvása, hol lételünk és biztonságunk forog kérdésben, megszűnik a mez-telen szám, a rideg pártfegyelem. Nagy önbizalomra, talán elbizakodottságra mutat, midőn egy párt, mely mindig csak rész és soha sem az egész nemzet, a legválságosabb pillanatokban kizárólagosan veszi magára államunk hajójának vezetését s vakmerően visszautasítja a nemzet egy tekintélyes részének erkölcsi és anyagi támogatását.

Ha a baloldal is képviselve van a delegációban, úgy az az egész nemzet ohajait, nézeteit, törekvéseit tükrözi vissza. Határozatainak súlyát megkészszerzte volna azon tudat, hogy az egész nemzet határozatai jönnek bennök nyilatkozatra. Ma a delegáció csak egy párt kebeléből alakult s intézkedései — pártszelvények folyományai lesznek, s nem egy oldalról heves támadások tárgyát képezendik. A képviselőház többségének hibája, hogy téves eljárásával a pártküzdelmet új életre kelté s egyetértésünk csirázó növényét gyökereiben kiirtani legalább a karta. Bizunk a baloldal hazafiságában s reméljük, hogy a többség ez akarata megvalósulni nem fog.

Arad, aug. 9.

△ A csatáról néhány nap óta érkezett hírek nagyon meglepték a politizáló közönséget. Azon fényes eredmény, melyet a porosz fegyverek Weissenburg, Wörth és Saarbrückennél vívtak ki, egészen váratlanul jött: a bizalom a francia hadsereg és tábornokai iránt, egészen elveszett...

Azon előnyöknek, melyeket a német hadsereg, a fennebb említett három ponton vívott ki, hadászati következményei röviden abban foglalhatók össze, hogy a francia hadsereg az eredeti működési alapot, a Thionville és Lauterburg közt fekvő váróv, és innét Hünningenig elnyúló vonalon feladta, és Thionville-Metz-Nancy Epinal vasútvonal által képzett háromszög átlójára vonta magát vissza.

A wörthi ütközetben Mac-Mahon hadteste Canrobert és de Failly hadtesteinek osztályai által támogatott. Mac-Mahon a francia hadsereg magvát, a harczdett algiri hadosztályokat vezelte, lehet tehát mondani, hogy Wörthnél a francziák sikra szállott haderejének színe szenvedett vereséget. Hogy mily hatással leend a még tüzből nem volt francia csapatokra az, hogy az előcsatában résztvevő hadtest Saarbrücken és Weissenburgtól visszahúzódott, azt el lehet képzelni, ha tekintetbe vesszük, hogy a francziák természetüknél fogva a szerencsében elbizakodottak, a bajban pedig hamar csüggednek.

Kritikus helyzete lehet III. Napoleonnak Metzben!

A két német hadsereg, mely Weissenburg és Saarbrückennél a hó 4. és 5-ikén támadólag lépett fel, előreláthatólag aként nyomuland előre, hogy Metz illetőleg a Mosel-vonal előtt egymással egyesüljön. Itt leend a döntő ütközet, és pedig úgy látszik nem sokára, (ha ugyan már meg nem történt) mert a poroszok nem sok időt engednek a hátráló francziáknak. A Thionville és Epinal közti vonal, melyet fennebb említettünk, a Mosel által képezetik; és fedezi az utakat Párisba. E vonalon a hatalmas közép hadállás Metz és Nancy közt van, hátrvédet a chaloni tábor képezi. E vonal jelentékeny erősitett nyer a vasút által, mely a folyó hosszában nyulik, tehát az ott felállítandó csapatokat egymással összeköti.

A német hadseregnek még nem nyomultak annyira előre, hogy a francia csapatok koncentrációját a Mosel-vonal mögött megakadályozhatná, a francziákat pedig arra, hogy a Mosel-vonal előtt összesítsék haderejüket, csakis az bírhatná, hogy a francia területből kevesebbet engedjenek át a harc színhelyeül. Hihetőleg azonban, Napoleonnak helyén leend még annyira a feje, hogy e merényletet nem kockáztatja. A tartaléksereg Chalonsból és a mobilgárda a Mosel-vonal mögött segítségére lesznek vonhatók...

A Moselnél tehát, hacsak előre nem látott események nem következnek be, fog véghez menni a döntő csata. Ott még erősebb munka vár mindkét félre, melynek eredményétől függ, ha vajjon a német hadsereg visszahátrál-e, vagy azt Páris felé vezető útjában nem lehetendő többé feltartóztatni.

A német hadsereg.

Feltehető, hogy a csapat-mozgósítások bevégezték és az összes hadsereg hadilábra van állítva. Igen érdekes tehát egy áttekintést adni a „Köln. Ktg.” nyomán.

Tehát a német hadsereg áll: 550,000 éjszakenmet-porosz harcra: szánt ember, 1200 tábortágyú és 53,000 lovas; 187,000 éjszakenmet-porosz tartaléksapat, 234 ágyú és 18,000 lovas. 205,000 landwehr és megszálló csapat, 10,000 lovas. Összesen 944 000 ember, 1680 hordozható ágyúval és 193,000 lóval; továbbá 69,000 bajor sorkatona, 192 ágyú és 14,800 lóval; 25,000 bajor tartalék; 22,000 bajor megszálló had; 22,000 württembergi sorkatona 54 ágyúval és 6500 württembergi tartalék 6000 württembergi megszálló had; 16,000 badeni sorkatona 54 ágyúval; 4000 badeni tartalék; 9600 megszállóhad. Az összes hadsereg 1,124,000 ember, mindenféle fegyvernemmel. Ily hadsereg Németország történetében páratlan.

Az összpontosítás rendkívüli gyorsasággal ment végbe. Négy héttel azelőtt csak 360,000 ember volt fegyver alatt.

Ami a német hadsereg felállítási módját illeti arról a következő képet nyújthatjuk:

Az első vagy Saarnál működő sereg Steinmetz ták alatt áll a 7-ik (westfali) és 8-ik (rajnai) hadtestből és a 3-ik lovas (brandenburgi) hadosztályból. Ez annyi, mint 50 zászlóalj, 48 swadron 31 ágyutelep. Összesen 70,000 ember, 186 ágyú.

A második vagy a Rajnánál működő sereg Károly Frigyes vezérlete alatt, melynél, mint főhadsergnek maga a király is van, áll az 1-ső (keleti porosz), 2-ik (pomern), 3. (brandenburgi), 4. (magerburg, thüringiai), 9. (sleswig-holsteini), 10. (hannover) és 12. (északi) hadtestekből a hessen darmstadti hadosztály, Kummer ták eley hadosztály a 1, 2, 4, 10 és 12 lovas hadosztályokból. Összesen 197 zászlóalj, 152 swadron, 110 ágyutelep = 250,000 ember 660 ágyú.

A harmadik, vagy a déli sereg a porosz koronaherceg alatt áll a testőrségből, az 5. (poseni), 6. (siléziai), 11. (hessen-nassau) hadtestekből, a 6. lovas-hadosztály, a badeni, württembergi és bajor csapatokból. Összesen 192 zászlóalj, 164 swadron, 110 ágyutelep, tehát összesen 250,000 ember, 660 ágyú.

Minden esetre készre áll éjszakra 18 zászlóalj sorsyolagság, a mozgó testőr landwehr-hadosztály, 3 másféle landwehr-hadosztály, 12 tartaléklovasrezd. Ezenkívül minden gyalogrezd 4-ik százada.

Az első sereg állott a legújabb hadállás előtt Trier és St.-Johann között, a második a kreuznach wormsi vonalon (Mainztól dél-nyugatra), a harmadik Neustadtól egész a francia határig a Hardt-hegy hosszában.

Ez utóbbi sereg vívta a weissenburgi, wörthi, bitschi csatákat, és eszerint jelenleg francia területen van. A tegnapi táviratok szerint a Spikeren melletti erős ütközetet a Steinmetz alatti jobbszárny vívta. Károly Frigyes előnyomulása pedig avégből történik, hogy az összes német erő a főcsatára összpontosításra; mialatt a francia strassbourgi hadtest el lenne vágva.

Tehát a stratégiai helyzet a következő:

A koronah a 3 hadserggel (200,000 ember és 600 ágyú) Mac-Mahon ellen ment, kinek a mozgó nemzetőrségen kívül csak 52,000 ember áll rendelkezésére.

Károly Frigyes a 2. hadserggel, (200,000 ember, 640 ágyú) a Rajna balpartját elhagyta, és nyugati Pfalzból a francia határokra tört. Vele szemben áll a francia hadsereg zöme Basaine alatt (250,000 ember 800 ágyúval).

Steinmetz a Saar vonalt tartja elfoglalva, 110,000 emberrel és 200 ágyúval Frossardot verte meg részben, ki alatt 70,000—80,000 ember áll.

Az ellenséges hadsereg Wörthnél.

Mac Mahon marschall hadteste következőleg volt összeállítva:

1. Ducrat tábornok hadosztály, mely állt: 1. brigade Moreno tábornok alatt; 13-ik vadász-zászlóalj, 18 és 96-ik serezed, 2. brigade de Portis de Houlbone tábornok alatt; a 45- és 47-ik serezed.

2. Azon hadosztály, melyet Douay Abel vezetett: 1. brigade Montmarie tábornok alatt; a 10-ik vadász-zászlóalj, 50-ik és 78-ik serezed, 2. brigade Pellé tábornok alatt az 1-ső zuáv és az 1-ső algiri tirailleurezed.

3. Raoul tábornok hadosztály; 1. brigade Chezillé tábornok alatt; a 8-ik vadász zászlóalj, 36 és 48-ik serezed, 2. brigade, a 2-ik zuávrezd és a 2-ik algiri tirailleurezed.

4. Lartique tábornok hadosztály; 1. brigade Fraboulet tábornok alatt; 1-ső vadász-zászlóalj, 50. és 87-ik serezed, 2. brigade, 3-dik zuáv- és 3-dik algiri tirailleurezed.

Duhemes tábornok lovas hadosztály; 6 lovas ezred, 3 brigadeba osztva, de Septeuil, de Nansouty és Michel lovassági tábornokok alatt.

Mac Mahon hadteste e szerint 50,000 emberből állt s állítólag más csapatok által is, de Failly és Canrobert hadtestéből, erősített.

Mint a fennebb adott összeállításból látható, az összes zuáv-ezredek (a garde zuávok kivételével), és a három turcos-ezred Mac-Mahon hadtestéhez tartoztak.

A koronaherceg hadserege állt: az 5-ik hadtestből (pozeniek és alsó-siléziaiak, parancsnok Kirchbach), a 11-ik hadtestből (hessen-nassauiak, parancsnok Bose), a két bajor hadtestből, s valószínűleg a badeniak, valamint a 9-ik porosz hadtestből (hannoveriak, Voigts-Rheetz parancsnok alatt).

A weissenburgi megtámadás, miután roppant tulnyomó erővel történt a poroszok által, — még nyilt kérdésül hagyta fenn, ha vajjon a németek taktikai képzettsége és ügyessége, megmérkőzhettek-e a francziákkal, s ha vajjon a porosz tüzi-fegyverek megállhatnak-e a chassapet és a mitrailleuse ök mellett. Wörthnél azonban a poroszok tulnyomó ereje már nem volt többé jelentékeny, s a csata valószínűleg Wörthön innen, a Sulz és Wörth közt fekvő magaslatok birtokáért folyt, minek folytán a porosz tulerő, a francziák erős hadállása által kiegyenlítettett.

A harczteréről.

A legközelebbi távsürgönyök talán meg fogják hozni azon hirt, hogy a döntő csata a két hadsereg közt mily eredménnyel vívott meg, s akkor meglátjuk, vajjon a hatvanhatodik események francia területen új kiadást nyernek-e, vagy pedig Napoleon császár hadi szerencséje, mely eddig a legválságosabb időkben sem hagyta el őt, most is diadalmasan mosolyog-e reá? Mert annyi kétségtelen, hogy Fortuna ma hitelen lett eddigi kedvencezéhez, a francia hadseregre. Pillanatnyilag szeszély vagy állandó szakítás-e az, meg tudjuk még a napokban, mert a porosz hadvezérek dicsőségére meg kell vallanunk, hogy roppant erélyvel működnek s az eldöntést huzni halasztani nem szeretik. Jelenleg a francia hadsereg helyzete igen-igen válságos. A poroszok fényes győzelmét, minden oldalról jövő hírek megerősítik. Állítólag a francia centrum egészen szétugrasztott. A jobb szárny Frossard tábornok vezetésével, melynél maga Napoleon császár is van, a balszárny Bazaine alatt, hir szerint, egész Nanygott visszavonult s itt tesz kísérletet a visszanyomott csapatok új rendezésére.

A legközelebbi csata minden esetre döntő befolyással lesz. Azonban végelegesen alig fogja a hadjárat sorsát eldönteni. Franciaország ily körülmények közt békét nem köthet, s így hosszú, elethalál harcra kell elkészülvé lenniök, mint Napoleon császár a francziákhöz intézett proclamatiójában előre sejtette. A párisi kormány az új viszonyokkal szemben nem vesztette el fejét, hanem erélylvel teszi meg az ország védelmére szükséges intézkedéseket, melyek közt első sorban a törvényhozó test és a senatus összehívása szerepel. E két testület esütőrtök, e hó 11-ikére hivatott össze s a kormány követelményeivel bizonyosan kemény próbára teendő a nemzet hazafiságát és áldozatkészségét. Első sorban az 1841-diki korosztály fegyver alá hívását követelendi, mi által a hadsereg legalább is 150,000 újonczot nyerend.

Csak az a kérdés: be várják-e a poroszok míg a francziák egy új hadsereget állítanak ki? Ha a francia adatok a defensiv állás roppant erejéről csakugyan igazak, úgy a poroszok csak óriási áldozatokkal s valószínűleg hosszú idő múlva lesznek képesek a francia védelmi vonalat áttörni s Páris felé nyomulni. Ez esetben kiállitható az új hadsereg. De ma már alapos kételeyeink vannak a francia védvonal komoly védelmi erejében is, s nem tartozik a lehetőségek közé, hogy a roppant porosz tulerő gyorsan áttörje azt s Páris ellen nyomul. Akkor a hadjárat sorsa el van döntve s valószínűleg a Napoleonidák trónjával együtt elbukik Franciaország. Egy nagy darab világ-történet-vonal el legközelebb szemünk előtt: A leleplezéseket a meglepetések váltották föl, s a világ rémes ijedtséggel ocsudott ki egyik ábrándjából. Az új helyzetről még ítéletet nem kockáztatunk, mert hisz egy francia győzelem gyökere sen átalakíthatja azt, de annyi ma is kétségtelen, hogy a legközelebbi jövő egész figyelmünket lekötheti; talán az európai létkép oly átalakításnak előestélyén áll, mely Európára újlag a folytonos veszély és izgatottság forrása lehet.

A csatákon legújabb történetekről, Kápolnáról, mint szakféri, ezeket írja a „P. N.”: „A hadszínról érkezett sürgönyök összevetése után a hadakozó felek tagnapeltűti (6-ik) állását röviden következőkkel praecisálhatjuk: A németek két majdnem egyenlő erejű: egymástól több mint 10 geogr. mértföldnyi távokzra működő táborral kezdtek a támadó előnyomulást, találkozási helyül oly pontot tűzve ki, mely a francia hadászati árcz mögött fektűt. A francziák elkéstek seregük összpontosításával, és egyik támadó oszlop ellen sem léptek fel tulerővel, holott ezek menet-irányát, de aőt még a vivandó csatáknak helyeit is előre tudhatták volna, amint az kitűnik lapunk 164-dik számában július 19-én irt cziklünkéből, melyben már akkor szóbról szóra azt mondtuk, hogy:

„Azon eestre, ha a francia sereg megtámadtatná, úgy alkalmasint Saarbrücken és Bering közt várható komolyabb ütközet, vagy pedig a még a mult század kilenczvenes éveiből híres weissenburgi vonalaknál.” Magjgyzendő, misse-

rint Speicher, mely alatt Frossard megverett, csakugyan Bening és Saarbrücken közt fekszik, utóbbit várostól körülbelül egy fél mérföldre. Megfoghatatlan, hogy a francziák miért nem iparkodtak a minden bizonynyal előre mondható csatákra legalább egyikén tisztszámmal harcolni? Mit ér a franczia csapatok valóban bámulatos hősiessége, ha azok folytonosan részletkénti megverésnek tétetnek ki!

Mert jól meg kell jegyezni: eddig már a franczia sereg harmadrésze állott tüzből még pedig folytonosan 5-8-szoros túlszám ellen.

Ha már a franczia fővezér nem volt képes serege számára a támadó sereget roppant előnyeit biztosítani, akkor nem értjük, miért engedte Frossard hadtestét (2.) is megveretett által demoralizálni? Miért nem küldetett e tábornok rendelet, hogy túlszám ellen semmi esetre csatába ne bocsátkozzék, feltéve, hogy csakugyan lehetetlen lett volna Saarbrückennél a franczia zömöt összpontosítani?

Mac-Mahon hadtestének feláldozása is csak akkor lett volna érthető, ha ennek makacs véd-harczai által idők akartak volna nyerni, az egyezült franczia erővel a Saar-völgyben álló német tábornok. Az összes német sereg felét megtámadhatni! Most már a francziák helyzete igen kényessé válik. A porosz király és a koronőrök táborainak egyesülése, a döntő csata előtt, majdnem biztosítottan tekinthető, és a francziák aligha még képesek a Nied völgyben, Metz előtt körülbelül 3 mérföldre, Condé-Northen, Bionville, Fouligny és Falkenberg mögött az egyesült német sereggel számban megfelelő tábornok vonni össze, melylyel a döntő csatát kivívhatnák. Mindenestre a mozgó nemzetőrök hamarabb fognak tübbe jönni, mintsem gondolták.

Bécs, aug. 8. A franczia hadsereg jobb- és balcsapárnyának megveretése után az általános visszavonulás szükségessé lőn. A franczia hadsereg a Mosel-vonalon Thionville, Metz és Nancy között csoportosul.

Mainz, aug. 7. esti 10 óra. A porosz főhad-sereg Metz, a koronaherczog hadserege Nancy felé nyomul elő.

Bécs, aug. 8. A pétervár-varsó-bécsi vasut-társulat a riga-dünaburgi vasut-társulatnak ajánlák, hogy lépjen hozzá a Magyarországgal való közlekedéshez, s becsületes táviratilag adja tudtul, miután a Magyarországból való gabonaszállítások, melyek eddig Stettinből mentek Angliába, a porosz kikötők ostromzárlatainak ideje alatt Rigát át fognának küldetni. Hírlik, hogy az ajánlat elfogadtatott.

Mainz, aug. 7. Miután a főhadiszállás legnagyobb része már elindult, ma a porosz király is elutazott. A király főhadiszállása Kaiserslautern-ben van.

Páris, aug. 8. A „Journal officiel” mondja: Minden arra mutat, hogy az utóbbi események épen nem fognak a hatalmasságokhoz való kielégítő viszonyoknak ártani, mert azok úgy, mint mi, az európai egyensúly fenntartását kívánják.

Basel, aug. 7. A délnémet hadsereg három ponton ment át a Rajnán: a badeni síkföld szabad, a Schwarzwald csapatokkal van megszállva; a porosz koronaherczog Würthbéli felfarthatatlanul Nancy felé indul. Selz ágyuzatlik, Hagenaú eg. Rastattban franczia kémeket lőttek agyon. — Mindenfelé franczia sebesültek találnak.

Páris, aug. 8. Egy decretum már holnapra hívja össze a kamarát. — Egy decretum minden

30-40 év közötti hadképes polgárt fegyverrel szolít.

Páris, aug. 8. Egy rendelet a 30 éven aluli polgárokat a mozgó nemzetőrségbe való belépésre szolítja fel.

Köln, aug. 8. A „Köln. Ztg.”-nak egy saar-brückeni távirata szerint, az e hó 6-án kivitt eredmény sokkal nagyobb, mint vártak volt; két hadosztálynak podgyása és tábori sátrai a poroszok kezébe estek. Forbach a poroszok által megszálltatott.

Páris, aug. 7. A miniszteri tanács állandóvá lőn. A császárnak egy proklamatioja ezeket mondja: A háború kezdete ránk nézve kedvezőtlen; fegyverünk kudarcot vallottak; legyünk szilárdak, és siessünk azt jóvátenni.

A proklamatio egyetértésre hív fel, és kinyilatkoztatja, hogy a császárné leend az első, ki a veszélybe menend Franciaország védelmezése végett.

Páris, aug. 7. Egy távirat Metzből jelenti: A csapatok az összpontosulást minden nehézség nélkül folytatják; úgy látszik, hogy minden üldözés megszűnt. A csatában következő ezredek vettek részt: a 32., 35., 76., 77., 8., 23., 66., 67., 69., 2., 63., 24. és 40-ik a sorgyalogság-ból; a 10. és 12. vadász-zászlóalj.

Páris, aug. 7. Az összes követek jelen vannak Párisban; estére gyülekeztet tartanak; a baloldaliak szintén tartanak gyűlékeztet.

Páris, aug. 7. Egy metzi sürgöny jelenti: Mac-Mahon Nancy fedez; a Metzén levő csapatok hangulata kitűnő; három egész hadtest még nem volt a csatában; az ellenség veszteségei igen tetemesek; ennek folytán lassabban nyomulhat előre; a mi veszteségünket még nem lehet megállapítani. A visszavonulási mozgalmak, valamint az összpontosítás folyamatban vannak. Coffiniere tábornok szervezi a védelmi pontokat.

Páris, aug. 7. este. Barraguay d'Hillier marschallnak egy proklamatioja az ostromállapot alkalmából bizalmat fejezi ki a lakosság és nemzet-őrök hazafiaságában, és Párisban a csoportosul-lások megtiltja.

Páris, aug. 7. éjjel. Mac Mahonnak egy hivatalos távirata jelenti Metzről, hogy az ellen-ség ötet nem nagyon élénken üldözi; és hogy az üldözés már meg is szűnt.

Páris, aug. 6. éjjel. Egy magánysürgöny jelenti Metzről: A nemzeti védelmet kezdik szervezni. Egy hír meg így szól: A poroszok St.-Avoldban vannak. Szó van róla, hogy a főhadiszállást Chalonsba teszik át, Bazaine és l'Admirault hadtesteit érintetlenek; holnapra Metz közelében nagy csatát várnak. Állítják, hogy szükség esetében a nemzetőrség fogja Páris védelmezni. A vogesi tő és a Mosel folyó gátjai áttörttek. Mac-Mahon főhadiszállása Saverneben van.

Páris, aug. 7. Egy hivatalos távirat jelenti Metzről: A Frochweiler melletti csatában Colson tábornok, Mac-Mahon tábornokai társának főnöke, megöltet, Ragoult tábornok hiányzik. A tüzeiről sokat szenvedett. Mac-Mahon összeköttetésben áll Failly tábornokkal.

Akik tudták, hogy Franciaország hadseregének eleme a támadó háború, — akik tekintetbe vették azt, hogy Franciaország levén a hadizénő fél, háborus készülődésében előnyben kellett lennie Poroszországgal fölött, — s később valóban előnyben is volt: azok teljességgel meg nem magyarázhattak maguknak honnan franczia részről a késlekedés, — mely csak Poroszországnak válik javára? Mert hisz azt föl kellett ten-

nünk, hogy a franczia kormány tudta, mit csinál, midőn háborút izen Poroszországnak, tudnia kellett tehát azt is, hogy roppant előnyt nyer, ha — bár a maga készülődésének befejezése előtt, — csak kissé imponáló erővel lép föl támadólag Poroszországgal ellen; még fontosabbá vált e körülmény a délnémet államoknak Poroszországhoz való csatlakozása által, melyeknek készülődéseit s a porosz haderővel való csatlakozását akkor igen könnyen meglehetett volna akadályozni.

A késlekedés azonban érhetetlen a mai napig. Némelyek szerint a csapatok összpontosításában fekvő nehézség; más hírek szerint az élelem hiány, egy harmadik versió szerint azon számítás, hogy a tengeri invasióval egyidejűleg történjék a szárazföldi déli franczia haderő fölépése, — valának a franczia részről való késlekedés okai.

Poroszország bőven kizsákmányolta az időt, mely neki a készülődésekre meghagyatott. A poroszoknak aug. 4-én megkezdett támadó fölépése — s nemcsak egy szárnnyal, hanem az egész vonalon — fényes bizonyosságot tesz azon katonai szervezet és kormányi közigazgatás mintaszerűségéről, melyet Poroszországgal teremtett. A hadizenet júl. 19-én kapta Poroszországgal: hosszas diplomatiaküldözés nem előzte meg, mint 1866-ban. Julius közép előtt tehát alig készülhetett Poroszország e háborúra. S a következő hónapban már, alig két héttel utóbb, már százezerekkel kezd meg a támadást Poroszországgal. Oly mintaszerű hadszerkezet, melyhez hasonlót — meg kell val-lanunk — Európa egy állama sem mutathat föl, s mely mellett messze hátramarad a franczia, hol hadügyekben kétségkívül szükséges centralizációt a polgári közigazgatás merev centralizációja is támogatja.

Az eddigi események a franczia hadvezérlet nagy elhetetlenségéről tesznek tanuságot. Nem az egyes csapatparancsnokokban, nem a katonákban, nem a fegyverzetben van a hiba; oly tényező-kben kell rejtenünk, melyeket még eddig nem ismerünk. A tábornokok sorban esnek el a csatán; előbb Douay, most François, aki, dacára annak, hogy megsebesült volt, — ott maradt a hely-színén és harcolt tovább, amíg egy új golyó földhöz nem teríté. A francziák drágán adják oda életüket, — vér árán minden talpalatnyi földet, — s még a porosz táviratok is azt gyanítják, hogy több vést veszít a győző, mint a veszítő. Nem a katonákban s nem az egyes hadtestparancsnokok-ban van a hiba.

A franczia hadvezérletnek valami rendkívülit kell tennie, — hogy helyreállítsa a bizalmat és hitet képessége iránt. Gyanítják, hogy az északi invasió akar új mestermű lenni, s mondják azt is, hogy Napoleon császár már a háború kitörése alkalmával jelző, hogy e háború hossza lesz; el levén már akkor határozta a háború lassu folytatása, miután Poroszország erői könnyebben ki-meríthetők, mint Franciaországgal.

Ez utóbbi körülménnyel szemben, azonban nem minden ok nélkül történnék az utalás Párisra, mely zavarog, s talán kész a forradalomra. — Igaz, hogy lehetnek, s vannak is talán oly elemek Párisban, melyek régi törekvéseiket s céljait, most a franczia hadsereg hátrálásának pillanatában elérhetőknek tartják, — kézbe fogják a zavar-gások és a forradalom zászlóit; és Bismarck grófot is úgy ismeri a világ, mint aki nem idegen attól, hogy az embernek saját fejére gyújtja a házat. De a párisi zavargásoknak még sem tulajdonítunk nagy fontosságot; nem, azért, mert

ismerjük a franczia nép jellemét, mely háboru idején lemond a villongásról, belviszályról; egy és csak egy ellensége van. A történelemben még nem volt róla eset, hogy a franczia nép akkor, mikor területét idegen nép tapodta ellenség gyanánt, komoly belviszályal emésztesse volna magát.

A hatalmak magatartása.

(Ausztria s Magyarország, — Anglia — és Oroszország had-készülődései.)

— A gráci, T-át-nak írták Bécsből: Amoz-gosítás a csendes készülődés stadiumából lassan-kint komoly valóságba megy át. A tüzeiről, melynek felszerelése legtovább tart, most már kiképá lassankint felszerelést; minden ezred a bécsi postai és lemlbergi lövészeti bizottságoktól egyelőre 300 lovat kap. E bizottságok már eddigleg több lovat vásároltak és tevékenységüket tovább folytatják. A hadügyminiszter minden főhad- és csapatpa-rancsnokához két lepecsételt parancsot küldött, melyek távirati értesítés után azonnal megnyitán-dók. Ezen bezárt levelek a részletes mozgósítási parancsokat tartalmazzák. A gyalogságnál egye-lőre csak öt zászlóalj fog ezredenkint felállítani, a hatodik zászlóaljakat egyelőre nem állítják fel. Anélkül, hogy a szabadságosok, behivatának, a vadász-zászlóaljak és gyalogezredek, — a közös hadügyminiszterium azon rendelkezése folytán, hogy aug. közepén a tartalékosok három hados-tálya fegyvergyakorlat végett együtt van, — majdnem hadilétzámállal bírnak. Ugy, hogy 120 ezer ember folyton kéznél van. A lovasság, mint tudva van, ugyis oly magas békéletzámával bír, hogy nem sok hiányzik a hadilétzám kielégítésére. Valamennyi gyalogságot ma a hadügymi-niszteriumtól utasításokat vett, hogy a train-katonákat készen tartsa. A bécsi posta és táv-iridazgatóság már is rendelkezésre bocsátá a közös hadügyminiszteriumnak a szükséges számú tiszteket.

— Gladstone aug. 1-én az angol alsóházban a következő felvilágosításokat adta Disraeli interpellatioja folytán:

A miniszter beismerte, hogy a háború várát-lanul jött ő reá nézve is, de ha ezért szemráh-nyást érdemel, akkor az egész világ megérdemli azt. Gladstone visszajött a legutóbbi esemé-nyekre, még egyszer vizsgálja az ismert dolgokat egész az emai pályaúdvárból történetkig, s leg-tovább időz Angliát békítő kísérleténél. Midőn ezek meghiusultak, nem maradt egyéb hátra, minthogy a kormány szigorú becsületes semleges állást foglaljon el. A „fegyveres semlegesség” ki-fejezett helytelennek találja, mert ez felkelti a hadakozó felek bizalmatlanságát, ellenben a „bi-tozított semlegesség” fogalma nem zárja ki a meg-felelő hadi készüléket. Disraelinek azon utpi-tatását, hogy a kormány Oroszországgal haladón karöltve, a kormány szívesen fogadja, s nemcsak Oroszországgal karöltve, hanem valamennyi sem-leges hatalommal egyetértve, kész a béke helyre-állítására közreműködni. Azt azonban helytelen-nek tartja, hogy Disraeli a porosz rajnai tarto-mányoknak a bécsi béke által történt biztosításá-ra utal. E biztosítás a német szövetség folszá-kásával és Poroszország újabb hatalmi állása foly-tán megszűnt.

Ha Anglia intette volna a porosz kormányt, hogy a biztosítás miatt ne kezdjen háborút, ak-kor Angliának szükségképpen részt kellett volna most vennie a háborúban, amire Anglia nem áll-hatott rá, s amit Poroszország nem is követelha-

TÁRCZA.

Magyarország stratégiai helyzete déli-s nyugati határainál.

Magyarország határai leggyengébbek s azok voltak mindig nyugat felől. Elkezdve legdélelről Horvátország és a dunántúli vidék valamennyi nagyobb folyója az ausztriai tartományok hegyei-ből erednek s úgy ömlenek alá Horváth- és Ma-gyarországra. Nagy hátrány egy ellenségeskedés idején. Mert korántsem mindegy stratégiai tekin-tetben is, akár felőlünk folynának oda a Száva, Dráva, Mura és a Rába, akár megfordítva. Igaz, hogy ugyanazon folyam völgynyílásán, melyen az ellenség a mi földünkre tör, magunk is kionthatunk az ellenség fölére. De a különbség az, hogy a neve-zett folyók völgye (mint általában a többnyire a folyam-völgyek), mind jobban-jobban összehozorul-nak, a mint feljebb haladunk rajtuk, — míg el-lenben lefelé jövet a folyók mentén, mind jobban kitágulnak, — és ha támadunk, Stíriában nem messze jutunk a nélkül, hogy nagy természeti akadályokat ne találunk, meg megfordítva egy osztrák vagy német sereg onnan határainkhoz érve a stíriai hegyeknek megfelelő természeti akadályokra nem talál. A nevezett folyók széles völgyein kívül is számos kisebb völgy torkollik Stíriából hazánkba.

Nem kell felednünk azt sem, hogy csak 1849. óta is Stíria és Krajna felől még rosszabb lett helyzetünk. — A bécs-trieszti vasut, melyet oly óriási költséggel vezettek, azóta Semmeringen és az Alpok közizlák szorosán keresztül a magyar határok egész hosszában, kereskedelmileg fölsé-leges volt ugyan; mert könnyebb lesz vala azt a dunántúli magyar síkság felé kanyarítani; de az 1848. és 1849-ikihez hasonló háború esetében megkönnyítene ellenünkben a támadást. Igaz, hogy a sopron-kálmási vasutvonal hasonló hasz-not tenne magyar részen; de az az előny mindig megmarad tülfelel, amit a természet nyújt, hogy a támadás könnyebb a hegyek közül a síkságra, mint megfordítva, — és hogy már ennél fogva is a mi vasuti közlekedésünk könnyebben lenne ve-szélyeztetethető, — kivált miután ama hegyi vasut nagyobb részéhez még bajosabb lenne férni, mint magához a tartomány szívéhez.

Igaz, Stíria felől hazánk sincs merőben véd-vonalak nélkül, — s egy benyomuló idegen ser-get, ha a dunántúli országrész fontosabb éjszaki felében a Rába nem, és ha a Komárom, a Ba-konyhegység s a Balaton melléki hegyek által képzett hosszú vonal sem tartóztatna fel sikere-

sen, a Duna-vonal végre gátat vetne a továbbnyo-mulásnak. Egy ha a Duna-vonalat egyenlő aka-dályoknak vesszük is Stíria hegyeivel, melyek igen számos erős vonalakat képeznek, — áll, hogy könnyebben elveszthetjük mi a dunántúli részt, mint az opponált ellenfél csak kisebb részétis Stíriának.

Legnagyobb rész hazánk határain az, melyet a Duna tört rajtok Pozsonynál. — Maga a törté-nelem száraz krónikája földkép nélkül is meg-győzne róla, hogy ezen tájon tetemes nyílásnak kell lenni — természeti védelmünkön, — még pedig olyannak, melyen csaknem ugyanannyi előnyvel lehetett a szomszédot megtámadni, mint amily előnyével az megtámadhatott bennünket. Mindjárt a magyarok bejövetele után a vezérek korában itt volt a nyugati kalandozások kapuja. És később is (kivéve a tatár és török invasiókat) sehol annyi harc nem folyt, mint az Ausztria fel-ől tájkon. Itt történtek az invasiók Magyar-or-szággal ellen, s itt tett Magyarország invasiót Ausz-triába. Ösztökélte ezt egymás ellen, Ausztria a March-vonalon a Dunától éjszakra meglehető-s erős állásban levén, a Duna jobb partján Haim-burgba, Bruckra és Németújvárra támaszkodott. A régi magyarok Dévény és Pozsony fontos erődnök tartották a Kárpátok végpontjait a Duna balpartján, s a jobb parton Óvár, Mosony és Soprony (alább Győr) szolgált támaszpontul.

Régibb történelmünk majd minden szaka-szában szerepelnek ezen pozíciók s az ottani hírczek.

Hogy országunk csaknem egész nyugati ha-tárvonala nyitott kapukat engedett a szomszéd-oknak, ebből magyarázható némi részben az is, hogy a hatalmas német császárok, sőt a kisebb ausztriai hercegek is gyakrabban avatkoztak fegyveresen és békekötések által Magyarország belviszonyaiba, mint más szomszédok. A Hunya-diak idejében ismeretesek Fridrik császár örökös háborgatásai, s hazánkban való cselészvényei, — valamint ismeretes az is, mikép zárta el Mátyás király a Németújvár felől Magyarországra nyíló széles kaput: elfoglalta, t. i. Németújvárt és Bé-cset, — vagyis a szomszéd Ausztriát, — úgy vé-lekedvén, hogy másképp nyugta soha sem lesz ezen oldalról. De amint Mátyás Bécsben meghalt, s amint a magyarok Ausztriát odahagyták, a határon nem bírták feltartóztatni a német sereget, mely, hogy úgy mondjam, egy szűzra Székes-Fehérvárig nyomult előre.

Hogy végre is Magyarország nem Lengyel-orazsággal, hanem Ausztriával lépett állandóbb unióra, abban nem kis része volt nyugati határa-ink nyitott voltának.

A határok ezen minőségén a századok mit sem változtattak; de némi módosulások történ-tek az emberi viszonyok fejlődésével. Az ágyuk és hadimesterség tökéletesével elvesztették minden fontosságukat azon várak, melyek Ausz-tria és Magyarország közt némileg pótolták a természeti hiányokat; — ezek ma szót sem ér-deklenek; legfeljebb némely természetből erősebb pozíciók által maradt némi fontosságuk. Részün-kön Komárom, vagy ezt kivéve legfeljebb Győr az, a Csallóközzel, mely a védelemnek ma is erős támaszpontot nyújt. Az 1848. 1849-iki hadjárat-ok is behozonyították fontosságukat, — s talán inkább az volt a hiba, hogy kellően nem használ-tuk föl, mint az, hogy túbecsültük. — Van azon-ban egy más fontos ujkori találmány is, mely né-mi változást hozott be: t. i. a vasut.

Nyugati határainknak a Duna palpartjától éjszakra eső része telhetőleg meg van erősítve. Ha politikai határaink nem terjednek is mindenütt a March folyóig, de azt hadászati tekintetben áta-lán határnak tekintjük. Ezenkívül a folyóval pár-vonalban emelkednek második védvonalul a Po-zsonynál kezdődő kis Kárpátok. Ezen két rend-beli védvonal által az előny a mi részünkön vol-nak; de túlsó részen a mesterség nagy előnyt adott a védelemben vagy támadásban. Mert a nevezett határfolyó egész hosszában vasut vonul el, vasut, melynek megfelelő se a nevezett folyón se a kis Kárpátokon innen készíve nincs. Ez nagy há-trány az innessé részen a csapatok és a hadi sze-rek szállítása s összpontosítása hasonlíthatatlanul gyorsabban történhetvén a túlsó részen.

A nevezett march-melléki vasuton kívül erős támaszpont túlsó részen Olmütz, sőt maga Bécs közelsége is, melyet a Duna hatalmasan véd, ha ezen az oldalon, t. i. a Dunától éjszakra eső tá-jakról támadtatnák meg. Így a Duna balpartja jelöl, hol mindkét ország határozottabban el van választva egymástól, az előnyök és hátrányok kö-rülbelül kiegyenlítik egymást.

A jobb parton sem vagyunk előnyben. Ha egy sereg Magyarországról Bécs ellen indul, a brucki táborállás aligha lenne tetemes akadály, s csak a sereg túlnyomó száma ügyes vezetés állhatná komolyan útját. De ha nem magát Bécs-et tartjuk egyedül célznak, hanem az ellenséges deréksereget egy hadjáratban, be kell látnunk, hogy a várostól délre eső tájakon egy hadsereg az Alpok közel eső kiágazásaira húzódhatik, s Soprony és Párendorf felől elvághatja nem csak a vasuti közlekedést, hanem mindenösszeköttötést Magyarország, és kombinációjában egy a March felől lejövő osztrák sereggel bekerítheti s egészen elvághatja a visszavonulást.

Ha 1849-ben vasutak nem voltak is, látni való, hogy a magyar sereg egész határozottsá-gal Bécsnek menvén, könnyen kelepezése kerül. Könnyen — mondom, — mert egy osztrák ve-r-nek nem kisebb vagy nagyobb talentumától füg-gött, hogy a legjobb stratégiát kövesse, hanem a kénytelenség parancsolja vala, hogy a magyar Hannibal ellen egy pár hétig Fabius Cunctator szerepét vigye. Ugyanis Olaszországban még a mi függetlenségünk kimondása előtt vége volt a háborúnak, s abban az esetben, ha Bécsét fenye-gettük, nem csak azon osztrák csapatok jönnék ellenünk segítségül, melyek ott merőben fölsé-gesekké váltak, hanem egész hadtestek. Ezek utá Stírián keresztül vezetett Bécsbe. Most már Wel-den, ha oly észtelen is, hogy Brucknál vagy köz-vetten Bécs előtt egy csatát elfogad, sereget a vereség után kénytelen lesz vala Stíriába vinni, hogy az Olaszországból jövő segítségért csatá-kozzék, s szabad utat fog engedni a magyaroknak Bécsbe. Ekkor ismét, ha elég okos, nem bántja a magyarok Capuájának tekinthető Bécsét, hanem megteszi a föntírt manővert, t. i. elzárja a ma-gyarok visszavonulási útját, úgy hogy mire az oroszok bejöttek (s akkor még jobban szlettek volna), ami úgynevezett fősergünket nem irthon talája az orosz invasió híre, hanem az örven-dező bécsi demokraták fraternizáló karjai közt vagy még ennél is rosszabb helyzetben: véres kü-delmet viva csúpan azért, hogy mielőbbi imámét Ko-máromnál lehessen. Az akkori viszonyok közt mindenesetre valószínűtlennék tartom egy bécsi kirándulás jó kimenetelét, ha nem vesszük ki hozzá azt, hogy Bécs megzsalásával nem csak Ausztria területmára léptünk volna, hanem a német szövetségére is, melynek helyzete és ma-gatartása 1849-ben más volt, mint 1848-ban.

Vége Ausztriával való szomszédágunkban szolanom kell magáról a Dunáról. Régi időben, mikor még gőzöskék nem voltak, a hajóközlekedő folyam annak nyújtott előnyt, aki felül lakott a víz mentében. A hajókat fölfelé ember és ló vontá, az eresztés már fölfelé csaknem inpraktikabilis volt nagyobb szállítmányoknál, míg lefelé, vonó-erő nélkül, ha aránylag lassan is, de a legna-gyobb terhek biztosan voltak szállíthatók a tá-borral együtt vagy a tábor után. És már régi-időben látjuk a hajókat szerepelni Ausztriának ellenünk folytatott háborúiban. Buvár Zothmund történetét az iskolás gyermek is tudja egy balládából. A história tény 1052-ben ment végbe. A hajók használata dolgában az előny — s nem a kis előny — régen mindig Ausztriát volt. Ma már nem számban jöhető nagy különbség a gőz-sőknél a fölfelé vagy lefelé szállítás. —

...A titkos szerződési tervezetre nézve szónok
megjegyzi, hogy a kormány azt igen fontos ok-
mányként tekinti, mely nagyon megingatta az
ezzel közbizalmat. Azok közönséget érdemelnek,
akik az okmányt közölték.

A kormány méltányolja ezen leleplezés és a
közönségtől való állók fontosságát, és azon
van, hogy a parlament segítségével az ország bizto-
sára a kellő intézkedéseket tegye. Behatá-
rozta és határozottan visszautasítja Disraeli azon
kijelentését, hogy a kormány az ország védelmét na-
gyon megkönnyítette. Igyekezik bizonyítani,
hogy a krími háború óta a hajóhad és hadsereg
nem volt erősebb, mint most. A hadsereg
80,000 emberre rug, és egy hatalmas hajóhad ké-
zen áll; az erődök fellegyezése pedig minden
pillanatban történhetik.

Daczára az orosz kormány félhivatalos sem-
legességi nyilatkozatának, melyekből nem egyet
regisztráltak mi is, a Szent Pétervárt Orosz-
ország közelvárható aktióba lépéséről szállongó
bírák mindinkább szaporodnak. A közvélemény
igen izgatott. Az orosz „Invalid” egy újabb híre
még inkább terjeszti azon véleményt, hogy Orosz-
ország belekeveredik a háborúba. El hírt azt mond-
ja, ugyanis, hogy a nyári gyakorlatokra összevont
orosz csapatok a gyakorlatok befolyása után nem
fognak, mint máskor mindig, illető helyeikre visz-
szaköltetni, hanem továbbra is koncentrálna ma-
radnak, hogy így minden eshetőségre kész állat
legyenek. Gortchakoff visszatérését szintén há-
borús értelemben veszik. Azt mondják, hogy a
belleges herceg nem hagyta volna oda gyógyhe-
lyét, ha a legnagyobb szükség nem kényszerít-
te rá.

A lakosság alsóbb osztályai közt el van ter-
jedve azon hiedelem, hogy ha a jelen háborúban
a francziák győznek: Oroszország egy új gallin-
vároznak s az 1812-iki kermónak néz elébe. —
Napoleon végre akarja hajítani azt, amivel nagy-
bátyja a Berezinánál kénytelen volt felhagyni.
Kötelessége tehát minden igaz oroszoknak nem
vágni be, míg a gallok orosz határba tömnek, ha-
nem az invaziót Poroszország segítségével már a
Rajnáknál visszaverni.

Egy kérést a hír szerint az orosz kabinet
nemzetközileg el akarja törölni a francia go-
lyósorúnak — mitrailleur — háborúban alkalm-
osságát, ugyanazon pétérvári conventióban letett
alapszabályok, melyek a robbanó lövegek eltör-
öltetnek. Mondják ugyanis, hogy a mitrailleur
golyó, mint 1859-ben az orosz gyalogság által
használt golyók, robbanó anyaggal vannak meg-
töltve.

Az orosz flotta hajói szaporítottak; e na-
pokban készült el két tengeri gőzös, „Jermek” és
„Tungus” s a gályaszigeten (Pétervár mellett a
Névan) egy új páncélos monitor, „Krejszer”
építetik. A fion parton az „Ilmen” hadigőzös
szilárdított.

Az aзовi tenger partjain s a Don és Duie-
per folyókai körül kitört a cholera, s már egész
Charkowig terjedt. Táganroban minden nap több
hal meg 20 embernél.

Legujabb.

Bécs, aug. 8. Azon hírek, melyek a
hadikészülődések beállításáról szárnyal-
tak, demontrozáltak. Ma a miniszter-
tanács elhatározta azoknak folytatását; erről
azonban a berlini kabinet is értesítettén,
mint a „Tagblatt” jelenti, onnét megnyug-
tató nyilatkozat érkezett.

Az arsenálban a múlt héten 70,000
Wörntli-féle fegyver vétetett át a landwehr
részére.

Bécs, aug. 8. A „Wanderer”-nek Pé-
tervárról érkezett egy távirata jelenti, mi-
szert a francia császár felhagyott azon
tervvel, hogy Napoleon herceget a keleti
tengerre fogja küldeni. Ezt úgy tekintik
itt, mint concessiót Oroszország iránt.

Kopenhága, aug. 8. A francia
diplomácia minden fáradozása, hogy Dá-
niel közreműködésre bírja, sikertelen ma-
radt; a dán kormány kormány a teljes sem-
legesség mellett nyilatkozott, és elővigyá-
zából az idegen tengereken időző hadi-
hajók mind vissza hívtak.

Páris, augusztus 8. A vasárnap
megjelent lapok mind a francia nép ha-
zaifui érzelmeire appellálnak, Borzasztó
uralom uralkodik, de a béke még
eddig nem háborított meg. — Metzből
jelentik, hogy a hadsereg már teljesen
concentrálna van.

Civita-Vecchia, aug. 8. A francziák
ma vonulnak el. Két francia fregatte az
itteni és a nápolyi partok közt vonul át.

Bécs, aug. 8. A mai „Wiener Abp.”
mondja: Az osztrák-magyar kormány vala-
mint a többi semleges hatalom által tett
katonai rendszabályok, melyeket az utóbbi
hetek eseményei tettek szükségessé, egy-
részt csak a lovak vásárlására szorítko-
znak, melyek a békében a szükséglet fő-
dőzésére kellenek, másrészt pedig a lovas-
ság és tüzérség behívására, mit a felsapo-
rodott állomány tett szükségessé. A f. gy.
vertelen semlegesség határa, mely az ál-
lambkancellár július hó 20-ki sürgönyé-
ben jelezte, a katonai rendszabályok
által át nem lépett. Az erősítési munká-
latokat illetőleg a „Wiener Abp.” mondja,
hogy ezek csak tervezések.

Páris, aug. 8. A császárné egy
újabb proklamációja fölhívja a népet a
nemzeti terület erőyes megvédésére.

Colmar, aug. 8. (Reggel.) Az el-
lenség hadtest átlépte a Rajnát.

Bécs, aug. 8. A tüzérség és lovas-

ság valamennyi szabadságot, ma behi-
vatott. Tegnap a hadügyminiszteriumban
egy osztrák vasuti testület állított fel.

Frankfurt, aug. 8. A „Frank-
furter Journal” jelenti: Strassbourg né-
met csapatok által vétetett körül.

Brüssel, aug. 8. A király trónbe-
széde azon reményt fejezi ki, hogy az or-
szág semlegessége a hadviselő felek ré-
széről nem fog megsértetni; a király egy
a francia császártól kapott levélnek bir-
tokában van, mely igéri, hogy a semleges-
ség respektáltatni fog; a porosz kormány
pedig hivatalosan notificálta, hogy a sem-
legességet tisztelni fogja, ha az francia
részről nem fog megsértetni. Meleg közö-
netet mond a trónbeszéd az angol király-
nének az angol parlamentnek és Angolor-
szág nyílt véleményének, a Belgia iránt
tanúsított simpathiáért. Belgia semleges-
ségét lelküsméretesen fogja megvédeni, és
minden eszközzel fogja magát védelmezni.
A helyzettel szemben csak igen fontos tör-
vényjavaslatok lesznek a kamara elé ter-
jesztve. A trónbeszédet a király így végzi:
a haza becsületét, szabadságát és jólétét
kell védenünk; ezen feladattal szemben a
belga népnek és királynak csak ez a szava:
„Éljen a független Belgia! Isten őrök-
dék fölötté és jogai fölött!”

Métz, aug. 8. (Reggel.) A sereg a
Vogesek körül összpontosul, hogy az át-
menetet rajta megvédjék. A múlt éj csen-
ben, csata nélkül folyt le.

Páris, aug. 8. Dejean hadügymi-
niszter jelenti a császárnénak a tett rend-
szabályokat Páris védelmezésére és a se-
reg hézagainak betöltésére. A párisi erőd-
vények nem sokára azon helyzetben lesz-
nek, hogy rendes ostromot kiállhatnak;
a sereg hézagai azonnal 150,00 emberrel
tölthetők be, kik sikra szállhatnak; ezek
különbféle fegyverekből állítanak össze,
kik az 1869-ki osztályal, a nemzetőrség-
gel és a mozgócsapattal 2 millió harcoszt
tesznek, ezeknek fegyverei már készen
vannak és ezenkívül még egy millió fegy-
ver van készletül.

Páris, aug. 8. A balpárti választók
felhívást intéznek a polgárokhoz rögtön
fölfegyverkezésre. Az ellenzéki lapok bi-
zottsága szintén ily fölhívást intézett a
néphez.

Zágráb, aug. 8. A Jellacsics-téren
mult éjjel korcsmából jövő fiatal emberek
és banderilisták között verekedésre ke-
rült a dolog. A verekedés okának mond-
ják, hogy előbbiek Strossmayert, utóbbiak
Mihajlovics érseket éltették. A Vörös(?) hi-
don is volt verekedés, mely alkalommal
löttek is; mindkét oldalon vannak sebesül-
tek. A folyamatban lévő vizsgálatról bő-
vebb értesítést küldök.

Ujdonságok.

† Gyászjelentés. Marochai és fel-
s. Repszegi Hendrey Ferenéz né, szü-
letett Esztelneki Biró Éva saját, valamint
gyermekai: Klára, férjezett Remskházy Ká-
rolyné; Pál és annak neje Blázi Aurora; Mária,
férjezett Kövér Béláné; Anna, özvegy báró Man-
dorff Károlyné, egy unokái és rokonai nevében
bánattal jelenti felejtethen férje, illetőleg
atyjuk, nagatyjuk és rokonok marochai és felső-
repszegi Hendrey Ferenéznek f. évi aug. 9-én,
élt 12 órák, életének 64, s boldog házasságuk-
nak 35-ik évében, tüdőszélhűdés következtében
történt gyászoz kimúlt. A boldogultnak hült
tetemei holnap augusztus 10-én, délután 5 órák
történendő beszentelés után Repszegre fognak
szállítani, s ott a családi sirboltba végnyu-
lomra tetetni; — lelkeért az engesztelő sz. mise
Aradon a t. minorita-tyák templomában f. hó
11-én, Boros-Jenőn pedig f. hó 13-án fog meg-
tartatni. Béke lengjen porai felett!!

— A légszuszgyárban mult vasárnap este
kísérleteket tettek a petrozényi közszénel,
melyek igen kielégítő eredményre vezettek, amey-
nyiben a láng tisztább és sokkal intenzívebbnek
mutatkozott, mint milyen eddig előállított.

p. A polgári kör táncmulatsága az are-
nakertben, miután már legalább hatszor halasza-
tott el egyik szombatból a másikra, s e napról is-
mét vasárnap és hétfőre is, tegnapelőtt végre
megtartatott. Hogy miért esküdött ös-
sze az ég és — a víz e táncmulatság meghisítá-
sára, azt bajos volna kimagyarázni, lehet, a pol-
gári kör privat, pechje ez: de annyi hihető, hogy
a mulatság hétfőn is látogatottabban útvala ki, ha
a rossz auspiciumok, melyek közt megtartott;
amennyiben nemcsak a múltnak borus (1) remi-
niscenciái, hanem még maga a hétfői nap felhős
ége is sokakat visszazariasztott, — nem lettek
volna hátrányos hatással a közönség hangulatára.
— De azért Lukács Janosi rákezdte, s a tánczo-
lásra készülődött publikum csakugyan hozzá is
fogott ahhoz, de eleintén nem nagy animoval,
amely csak később mutatkozott fokozott mérv-
ben. A dalárda szíves volt az est elővett néhány
erőteljes kardal előnéklése által emelni, melyek
után a tetszés erős tapsolásban nyilvánult. A
tánczter mellett asztalok voltak terítve, melyek
mellől nem kevesen nézték, mint folyik a táncz;
a vendégek ezeknek a jó szolgálat és izletes ét-
kekkel kívánt (leget tenni, mi sikerült is. Csakis
egy óra körül éjjel után kezdett a közönség
oszolni.

* Hirschl Armin kereskedő-iskolájában,
(Szechenyi utca 8. sz.), jövő vasárnap, aug. 14-én

tartatik meg az évi zárvizsga, melyre a t. szülők
és iskolabárók nevezett intézetutalajdonos által
tisztelőleg meghívattak.

p. Színház. „Napoleon”, látványos szimü,
mely Páris és Bécsben kedvencz darabja a kö-
zönségnek, a hazai színpadok közül a mienken
adatott első legelőször. E darabnál a hatás a lát-
ványosságokon fordul meg, és épen e tekintetben
hagyott fenn legtöbb kívánni valót, főleg a szom-
bati előadás; — a csataképekhez több puskapor-
szag s több ropogás, a harczosok csoportozatai (1)
közé több élénkség kellett volna. A hétfői elő-
adás már e tekintetben sikerültebb volt, a szerep-
lők több élénkséget fejtettek ki, s ezért az egyes
szakaszok végjelenei hatásozabban estek ki. A
„Girondaise” épen nem, a „Marseillaise” pedig
kisebb mérvben, mint vártuk, villanyozta fel a
közönséget, mit ez utóbbinál főleg a vontat-
ott tempónak, melyben a zenekar játszott, aka-
runk tulajdonítani. — Beödy, (Napoleon) sze-
repét műtetelem és következetességgel vitte, ha
jól emlékszünk legtöbb sikert a ligyvi csata és
az utolsó képbén „Waterloo”-nál aratott. F. ol-
lus. János igazgató urat, ki már régóta távol
tartá magát a színpadtól, s most Blücher szerepé-
ben lépett fel, a közönség tapsolással fogadta.
Balogh nagyokat ordi... pardon! mondjuk,
kiabált. Karikás és Szabó B. „A poroszok
futása” című szakaszban nem rosszul viselték
magukat. Egyéb nevezetesebb dolog talán alig is
történt, hacsak azt nem említi, hogy Zajongi,
mint porosz őrnagy, zuáv-sapkában parádézott.
Közönség szombatán és hétfőn is szép számmal.

* Csillag Róza k. a., ki multikori fellépé-
se alkalmával művészi tánczával oly nagy tetszést
aratott, ma másodszor lép fel két igen érdekes
táncdarabban, mit különösen hölgyeink figye-
mébe ajánlunk.

* Domonkos czukrászdája előtt ma a hely-
ben állomásozó Sándor-gyalogezred zenekara fog
játszani, egészen új s válogatott programmal.
Kezdeté d. u. 6 órák.

* Bankához méltó tett. Mig a jóra való
emberek az egész világon a sebesültek részére
gyűjtönek, Oppenheim frankfurti bankár fogja
magát: 4 millió frankot küld a porosz királynak,
a háboru költségei fedezésére.

* Kitűnő példánya a francia chauvi-
nismuskak Solette tbk. lehet, kinek következő
nyilatkozatát közlik a francia lapok: „A háboru-
ban három mód van a kölcsönös megölésre: az
ágyú, a puská és a szurony. Ami az ágyút illeti,
400 méter előnyünk van a poroszokkal szemben.
A puskákat illetőleg katonáink az ellenséget oly
távolagban fogják tartani, hogy a tüzelés után a
porosz golyót, mint a narancsot fogjuk összeszed-
hetni. A szuronyról nem is kell szólni. Közép-
dász minden európai nemzettel, hogy azon had-
sereg, mely a francziát szuronyozsággal engedi
közelni, elvesztesse tekintetét.” — Látszik,
hogy a francziák nyelve olykor még jobban puszi-
tja az ellenséget, mint a mitrailleur.

* Berlinben egy házaló nem bírva állott
virslitén tudni, elnevezte azt francziáknak; —
„tessek francziát venni! két garas párja...” s
a francia mind ellett. Párisban meg egy romlott
heringet nevezett el a gazdaja burkuskak, s egy
árulta. Egyetlen burkus sem maradt a hordóban.

* A közoktatási miniszter közönsé iratot
intézett Haynald érsekhez azon 10,000 forintért,
melyet a nemzeti múzeumnak ajándékozott.

* A temesvári kiállításban va ő részvétel
czéljából összeállított budapesti kiállítók szövete-
zete, tekintettel a mostani háborus időre, jövő
májusra halasztja el a kiállítást. A bejelentések
aszért folytonosan elfogadtatnak az országos-ma-
gyar iparegyesület helyiségeiben. Továbbá felszó-
lta lesznek mindazon budapesti iparosok, kik
bejelentéseiket egyenesen a temesvári bizottmány-
hoz intézték, csatlakozzának a budapesti szövet-
kezethez, illetőleg a Temesvárt rendezendő egyo-
temleges kiállításhoz.

* Nyomdász-gyűlés. Augusztus 14. és 15-
kén a III. általános osztrák magyar nyomdászgyű-
lés fog Posten megtartatni, megpedig az első nap-
nácsozások ideje reggeli 9-től szakadatlanul d. u.
2 óráig, a második pedig reggeli 9—12, és d. u.
1-től a napirend megoldásáig lön határozva.

— A tanácskozások a városi vígidő eiterében
leendnek. — A napirend főpontjai a következők:
az osztrák-magyar egyelt évi jelentése, a tanonoz
ügy szabályozása, segélyező-egylet alapítása fog-
lalkozás nélkülük számára.

Szinkör. Csillag Róza k. a. mint vendég.
Szerdán, aug. 10-én. 1-ső felv. után: „Fiatalság
örög.” 2-ik felvonás után: „Pas Sérissime” tán-
czolja: Csillag Róza k. a. E mellett adatik: „A
szerelmes pap.” Vigjáték 2 felvonásban, Crair-
ville és Laurencia után Csepregby.

* A „legujabb” találmányokról is ki-
süldi kéréselhetlen, hogy azok bizony már régi dolgok,
s a nagy hirtre vergődő mitrailleur-nek is csak a
neve új, terve bár valamely tökéletesebbül, mint
a mostani, már a mult században ismeretes
volt. — A francia forradalom idejében egy
Renard nevű fegyvergyáros egy általa feltá-
lalt ágyut ajándékozott a nemzetgyűlésnek, s
az kilenczven golyót szőrt egy másodperc alatt.
1848-ban sokan látták a „pompe á balles” név
alatt Mémilmontantban kiállított gyilkoló eszközt,
s az 1867-ki világkiállításon a „fauchouse d’hom-
mes” 8000 golyót szőrt egy perc alatt. Csak-
hogy szolgálatára három ember volt szükséges.
Napoleon mitrailleuréről sokat beszélnek, de csak
kevesen tudják, hogy feltalálóját Verchère de Re-
fyenek hívták. Nagyon szeretheti felebarátjait, s
megérdemli hogy neve megörökíttessék.

Meghívás.

Az „aradi ifjúsági dalkör” ma, e hó 10-én
az arenakerthen fényes tánczvigalommal egy-
bekötött

dalestélyt

rendez, az országos dalversenyre leendő felu-
tázásuk költségeinek fedezhetése végett, melyre a
t. cz. közönséget tisztelőleg meghívja

A rendezőség.

Belépti jegy 1 f. t. o. é. Csaldjegy 1 f. t. 50 kr.
Kezdeté 9 órák.

Az aradi dalegyet, a pesti országos dal-
versenyre való felutaztatási költségek fedezésére f.
év és hó 12-én a városi-igeti lövöldési helyiségekben
Neidenbach Klementine, Koszta Lukretia és
Schön Ilka kisasszonyok valamint Zajongi Ele-
mér ur szíves közreműködése s a katonai és Lu-
kács Janosi vezénylete alatti magyar zenekar
mellett, hangversenyyel egybekötött táncmulat-
ságot tartand.

Kezdeté 8 órák.

Belépti jegyek ára: családi jegy 2 f. t.; —
személyi jegy előre váltva 80 kr., a pénztárnál 1 ft,
Aradon, aug. 4. 1870.

Farkas Menyhért,
titkár.

Közzgazdászati.

Üzlet tudósítás.

Pest, aug. 8. Ma buzában nagyobb volt a
kínálat mint a mult héten ezért is a zárának ne-
hezen tarták magukat fenn. A forgalom megle-
hető volt. Tavalyi búzából eladatot 500 vm. 88
fns 6.35, 1500 vm. 87 1/2 fns 6.35, 400 vm. 6.32 1/2,
200 vm. 87 1/2 fns és 400 vm. 87 fns 6.27 1/2, 1000
vm. 86 fns 6.25; idei termésből: 1000 vm. 88
fns, 6.25, 800 vm. 6.20, 1200 vm. 87 1/2 fns 6.15,
900 vm. 6.10, 1000 vm. 87 fns 6.10, 2000 vm.
86 1/2 fns 6.10, 200 vm. 6, 1000 vm. 86 fns 6,
1200 vm. 5.90, 500 vm 85 1/2 fns 5.70 kron vá-
mánságnak 3 havi váltóra.

Rozs igen kedvelt, 10 krral feljebb ment. El-
adatott 600 mérő 80—82 fns 3.82 1/2 kron, 3000
m. 79—80 fns 3.80, 3500 m. 78—80 fns 3.75
3. havi fizetésre, 5000 m. 79—80 fns 3.67 1/2 kr.,
1500 m. 3.60, 2500 és 400 m. 78—80 fns 3 f. t.
52 1/2 kr. jával készpénzen. Árpa üzlettel. Zab
kivált új árban bágyadtabb. Eladatot 800 m.
2.62, 1500 m. 2.60 készpénzen. Kukorica szil-
lárd, 2500 vm. bánati 3.45 készpénzen.

A Lloydjegyzetek változatlanok.

Távirati tudósítás

a bécsi börzéről 1870. augusztus 9 én.			
5% Metalliques	57 19	Hitelintézet....	239.75
Nemzeti kölcsön	63 10	Váltó Londonra	127.50
1860. évi kölcsön	87.75	Érték.....	126.50
Bankrészevény	665	Arany.....	6.02
Napoleonkor 10.23			

A szerkesztésért felelős: Bettelheim Vilmos.

Nyílt-tér.

E lap mult vasárnap számában ezen név
alatt: „több község-bizottmányi tag” által nyílt-
terben kielt válasza, utbaigazítás végett e kö-
vetkezőket válaszul felhozom:

Azt vártam azon több községi bizottmányi
tag uraktól, valamint én a megirt cikketem sa-
ját aláírással erősítettem: úgy azon községi
bizottmányi tag urak is felhozott válaszukat saját
névaláírásukkal is ellátták volna, legalább az
ilem azt hozza magával, no de se baj.

Azt mondják: „hogy a kántornak saját ké-
relmére emeltetett fizetése”, hisz épen azon felhő-
börtös kántornak e f. évi május havában 50 frral
emeltetett fel a fizetése, igaz ugyan nem a papi-
alapítványból, mert akkoriban magam is t. Pulio
urnak élőkésége alatt tartott község bizottmány-
ban jelen voltam; hanem a községi üres pénztár-
rából; én csakugyan kétkedtem, vajjon azon ál-
községi bizottmány tagjai, kik a választ megir-
ták, vajjon nem ép oly felhőbörtösök e, mint a
kántor? mert egy héten egyszer 10 percig tar-
tott kántusért nem elegendő-e 250 frrt évenkénti
fizetés? ha már a szerb tanár ugyanazon kán-
tusért évenkénti 50 frral megelégszik; tehát
újbol azt mondom, adjatok magatokból, de ne
másból.

Igaz ugyan azon alközségi tag urak restelik
ezen szót „másból”, hja arról mit sem tehetek,
mert káposztát kecskére nem lehet bízni, ime itt
az élő példa.

1855-ik évben, amidőn a szerb község a lel-
készeknek jelenlétében, néhai Tökölyné Bezeg
Amália halála után lelkeségek számára elfoglalta
az ingatlan Tököly-féle alapítványt: három köz-
ségbeli tag urak, kik közül egyik még életben lé-
tezik, 9600 frrt ppénzben akképen elverték, hogy
annak az összegnek még nyomára sem lehet akad-
ni; hát az 1855—1864-ig, hola bejött jövedelem?
Holott csupán lelkeségek nem, de mások elveztek,
adjatok számot, tik saárfarkodó, névtelen községi
bizottmánynak áltagjai.

Azt mondjátok tik továbbá: „De vajjon ke-
gyed megfelel-e, mint lelkesz ezen alpnak dja-
zásáért?” tiszterintek nem, ugy-e? mert tik
Mileti tiszterintek telen ugatói vagytok, és ha
tiszerintetek nem, am hozzátok ide azt a Mileti-
cset és tegyétek ötöt pappá, miután képtelenek
vagytok egy kántornak magatokból a fizetést
felelni, amannak emeljétek majd Tököly-féle
hátrahagyott végrendelete folytán a papialapból
majd veletek együtt részes leendő papipénz fel-
osztásában, vagy pedig e városnak pénztárából
talán hamarabb kapandja havi fizetését, mint én
a jelenlegi pénztárnaktól.

En titőletek soha mit sem kérvényeztem,
jól tudván, hogy az aradi szerb községi bizott-
mányban józan gondolkozású és általam igen
tisztelt egyének létesnek; hanem követelem és
és követelni fogom a tik által elpusztult papi pén-
zeket, és amit én jogos alapon követelendek, biz-
tosan nyeredem meg a magas magyar kor-
mánynak helyben hagyását is.

Azt hozzátok fel tik: „vessünk fátyolt ke-
gyednek erkölcsi életére.” Oh tik szemtelen gyá-
vák, hát még tik képesek vagytok bárkinek is
erkölcsi viszonyaira szennyt felhozni! am hoz-
zatok fel mindent, mit tudtok, de csak saját ne-
vetek aláírásával, büszkén felelek rá, jól tudván,
hogy valamint engemet ismernek, ugy ismerjenek
titeket is mind Mileti csetnek kápeczáit, és a papi
pénzeknek tönkretévoit.

Petrovics Tivadar,
aradi szerb lelkesz.

Laptulajdonos Bettelheim Vilmos. — Arad, 1870. Nyomtatja és kiadja Réthy Lipót. (Főter, a Minoriták zárdájával szemben.)